

A pápai állam visszaállítása.

P. Ehrle S. J. a „Stimmen der Zeit“ című folyóiratban hosszasan foglalkozik a római kérdés megoldásával és terveket is közöl, hogyan és milyen terjedelemben lehetne visszaállítani a pápa világi uralmát minden nagyobb bonyodalom nélkül.

A „Kölnische Volkszeitung“ most szintén hozzászól a kérdéshez és a többek közt így ír:

„Mi az ügy lebonyolítását így képzeljük: A pápa szerződésre lép az olasz állammal, melynek értelmében a Vatikán és a háta mögött fekvő határos kerület átengedtetik a pápának, mint teljesen független szuverén fejedelemség. Ez által egy új kis állam keletkezik, olyanféle, mint San Marino vagy Monaco. Ezen új állam keletkezését az olasz állam és a pápa közösen tudatják a többi hatalmakkal. A többi hatalmak jegyzékekkel válaszolnak ezen tudósításra és ezzel az újonnan keletkezett államot nemzetközi jogilag elismerik. Ily módon olyan alakban történne a kérdés megoldása, mely meg egyeztethető lenne az olasz állam és nép méltóságával és a többi államok katolikusainak is kellő biztosítékot nyújtana a Szentszék tényleges függetlenségéről. Eddig még egy pápa sem mondott le formailag arról, amit tőle elraboltak. De világos, hogy a pápa lemondhatna egyes dolgokról, melyeket nem tekint el nem idegeníthető követeléseknek, ha ez által elérheti azt, ami szükséges, vagy legalább azt, ami feltétlenül szükséges.

Ha a szerződés csakugyan létrejönne, akkor a pápa nem is lenne kénytelen egyenesen lemondani valamiről. Lényegileg befoglaltatnék ez hallgatagon a szerződésben és mindenki nyugodt lehetne afelelől, hogy a pápa a befejezett dolgokat nem bolygatná többet. De itt egy dolgot le kell szegyezni: az ilyen megoldás csak úgy jöhetne létre, ha úgy az olasz kormány, mint az olasz parlament hozzájárul. És itt tűnik ki az a nagy feladat, mely az olasz katolikusokra vár és amelynél a többi országok katolikusai nem segíthetnek nekik: egyedül az ő kötelességük gondoskodni arról, hogy mindazon előfeltételek létrejöjjenek, melyek mellett az ilyen megoldás az olasz parlamentben keresztül vihető.

Ma a világpolitikai helyzet olyan, hogy azt kell mondanunk: Talán most van az utolsó pillanat, melyben a pápa helyzetének békés megoldása lehetséges. Persze, az isteni Gondviselés szándékaiba nem láthatunk bele. A jövőben még minden lehetséges lesz. De mindenesetre elhibázott dolog lenne, ha most az adott helyzetben józan, realpolitikai megfontolásától eltekintենek és nem vetődik fel a kérdés: Mit lehet most elérni? Emberi számítás szerint mit lehet remélni?

P. Ehrle is azt mondja: „Ha Olaszország a borzalmas világháború befejezésekor neki kínálkozó alkalmat az 1871-ben elkövetett hiba jóvátételére fel nem használja, aligha fog neki a jövőben megegyezés még csak távolról is ennyire kedvező alkalom kínálkozni.“ Ez Itáliának van mondva. De vajjon nem vonatkozik ez a pápára és a katolikusokra is?

Ez a megfontolás kézzel foghatóvá teszi azt az óhajt, hogy a jelenlegi helyzet ne maradjon kihasználatlanul. És azért

biztosan reméljük, hogy a világbéke nem csak az állami békét fogja biztosítani, hanem meghozza a békét az Egyház és az állam közt is Olaszországban és ezzel az egész világ katolikusainak megnyugvását.

Redukálják a közvilágítást.

A villamos felügyelő bizottság ülése.

Nagyvárad város villamos felügyelő bizottsága tegnap délután ülést tartott, amelyen szóba került a város közvilágításának újabb redukálása. A felügyelő bizottság elfogadta a villamosmű igazgatójának javaslatát az utcák jelenlegi világításának redukálásra vonatkozólag.

Már egy ízben csökkentették a közvilágítást és pedig akként, hogy éjjelkor eloltják a lámpák felét. Ez helyes volt, a közönség nagyon csekély kivétellel, alig vette észre ezt a redukciót.

Az újabb redukció tervét azonban már nem tartják ilyen szerencsésnek, mert most nem arról van szó, hogy az éjjeli világításon takarékoskodik a város, hanem arról, mint a polgármester igen helyesen jegyezte meg, hogy — visszatérünk a petróleum lámpák korához.

A javaslat szerint akként redukálnák a világítást, hogy az utcákon a 200 gyertya fényű lámpákat 150-re, a 150 est 100-ra, a 100 est 50-re, az 50 est 25-re és a 25 es égőket 16-osra cserélnék ki.

Megjegyzendő, hogy így a 16-os égők kerülnének éppen azokra a kisebb utcákra, ahol különben is nagy távolságra van egyik égő a másiktól s a hol ma is majdnem teljes a sötétség.

A felügyelő bizottság ülésén Rimler Károly elnökölt.

Tudomásul vették a villamosmű július és augusztus havi üzeméről szóló jelentést.

Rimanóczy Béla igazgató tett ezután részletes előterjesztést arról, hogy a szerződéses nagyobb fogyasztók áramdíja miként alakul a felemelt új áramdíjak mellett. A felemelt díjak az eddigiekkel szemben 15—20 százalékos emelkedést eredményeznének.

Az előterjesztést a felügyelő bizottság elfogadta s a tanács elé viszik.

Mivel a petrozsényi szénbányából ez idő szerint nem lehet szenet szállítani, a város a salgótarjáni szénbányával kötött szerződést a szükséges szén szállítására.

Javaslatot tett az igazgató, hogy tekintettel a szénszállítás nehézségeire és a magasabb szénárakra, az utcai világítást újabb redukálás mellett szolgáltatassa ki a város; — és pedig a lámpáknak kisebb gyertyafényű izzó körték kicserélése által, mint azt már fentebb említettük.

A bizottság a maga részéről a redukálást elfogadta s a városi tanács, illetve a közgyűlés elé terjeszté.

Néhány apróbb ügyet intézett még el a felügyelő bizottság.

Óvakodjunk a lisztkönyvtolvajoktól!

Nem kell csodálkozni, de így van, a háború a tolvajoknak ezt a formáját is megteremtette: a liszt és kenyérliszt-tolvajokat. De még milyen tolvajok, a legügyesebbek, a legravasabbak, akik hajdan a pénztárokra utaztak, de most sokkal jobban védelmezőbbnek tartják a kenyér- és liszt-könyvek lopását.

A rendőrségen nap mint nap megjelennek emberek, akik azt panaszzák, hogy szelvénykönyvecskőjüket ellopták. Érdekes mellesleg megemlíteni, hogy a legtöbb ilyen lopás a Szent László téri városi lisztüzletekben történik, azonban előfordulnak a tolvajlások másutt is.

Nem ártana minden liszt- és kenyérlisztüzletben egy figyelmeztető táblát kifüggeszteni, amelyen hatalmas betűkkel állana:

Óvakodjunk a liszt és kenyérliszt-tolvajoktól!

Néhány intő példát ide biggyesztünk a közönség okulására, vagyis hogyan működnek az újfajta háborús tolvajok.

Az első meglehetősen primitív: a tolongásban a zsebből kiemelni a lisztkönyvet. Nem nagyon gyakorlott zsebtolvaj is könnyen végrehajtja ezt a manipulációt. Ez ellen a közönség nem igen tud védekezni, mert a könnyelműségről nem tud leszokni, pedig csak óvatosnak kellene lenni.

A második módszer már nagyobb kockázattal jár. A vevő beadja a lisztkönyvet és fizet. Aprópénz nemigen van, tehát bankpénzzel. Természetes, hogy nem tudnak visszaadni belőle. A vevő elmegy máshova váltatni. Ezalatt a tolvaj, akit csalónak lehet inkább nevezni, a vevő helyett jelentkezik a lisztkönyvért, s olyan derék ember, hogy a liszt árát is kifizeti.

A harmadik fajta a gyermekekre utazik. Ezek nagyszámmal vannak, mert a meglehetősen hanyag közönség nagyrésze gyermekeket küld a lisztüzletbe vásárolni. A gyermekektől könnyű eltüntetni a szelvénykönyvet. „Nézze csak lelkem, vegye ki azt a könyvet, oszt úgy tegye bele a táskába a lisztet.“ A gyermek szófogad, maga mellé teszi a könyvet, s a másik pillanatban már nincs ott sem a könyv, sem a jóakaró.

Ugy értesülünk, hogy a tolvajok nagy része nem a saját maga számára gyakorolja a szerény kis foglalkozást, hanem jó áron eladják olyanoknak, akiknek szükségük van nagyobb lisztmennyiségre, mint amennyit megszabtak részükre.

Megjegyezzük azt is, hogy akik bármilyen módon elvesztik a liszt és kenyérliszt-könyveket, csak nagyon nehezen jutnak újra másikkhoz, azért kótszerűen megfontolandó a figyelmeztetés: Óvakodjunk a liszt-könyvtolvajoktól!

Régi olcsó árban kaphatók:
Leibchenek, haskötők, csi-
pöszorítók, mellfűzők csak
Menekülteknek kedvezmény

ROSENZWEIG RÓZA
Midergyárában Szalárdi-u. 9.

HIREK

A harmadik héborus év

nem töri meg, hanem inkább erősíti, fokozza lelkesedésünket, kitartásunkat. Győzelem kell nekünk az egész vonalon.

Győzelem kifelé és befelé egyaránt.

Le kell győznünk az alattomos és nyílt külső ellenségeket, hogy határaink a jövőben biztosítva legyenek. És le kell győzni a belső bajokat, hogy a biztosított határokon belül boldog nép élhessen.

A bátrakhoz, az erősekhez, a szervezetekhez szegődik a győzelem. Bátorságban, erőben nincs nálunk hiány; de — kivált befelé — nem elég szilárd a szervezkedésünk.

A magyarság szervezkedéséhez egy biztos alapunk van: a kereszténység. Mint keresztény ország, Jézus nevével a haroba rohanó katonák ajakán, Szűz Mária képével a zászlókon, verte le a magyar nép minden ellenségét.

Ma ennek a keresztény Magyarországnak tiszta, legyőzhetetlen zászlaját a keresztény sajtó emeli magasra. Sorakozzék alája minden igaz magyar ember! A jövő Magyarország képe sokban függ attól, milyen sajtóban szólal meg a közvélemény. Lepénzett, üzleti alapon zsebelő sajtót támogattok? Ne csodálkozzék senki, ha a korupció, a szemérmetlen zsebelés lesz urrá. Független, öntudatos, igaz magyar ember a saját és hazája jövőjét csak a keresztény sajtó zászlaja alatt ismeri fel.

Nagyvárad és Biharmegye keresztény újságja a Tiszántúl; multunk a zálog a jövőben tovább folytatandó küzdelmeinkre, a közönségnek rohamosan fokozódó támogatása biztosíték afelől, hogy Szent László városa és vármegyéje megőrzi a kor szavát.

Közönljük az új negyedév elején a keresztény sajtó záloga alatt dolgozó impozáns tábor, a Tiszántúl lelkes közönségét és kérjük, a fokozott agitációt a közös nemzeti ideálért: a keresztény Magyarorszáért!

* Veni Sancte a jogakadémián.

A nagyvárad kir. kath. jogakadémia megnyitó ünnepjét vasárnap, október 1-én délután 10 órakor tartja meg a premontrai rend templomában. A Veni Sanctón az ünnepélyes szentmisét dr. Némethy Gyula tb. kanonok tartja.

* Karácsonyig elnapolják a Házat.

A képviselőház ma elnapolja magát. A legközelebbi ülés karácsony előtt lesz. Addig a delegációt is össze fogják hívni. Az elnapolási idő alatt a képviselők nem tartoznak katonai szolgálatot teljesíteni, azonban, mint értesültünk, önként jelentkeznek katonai szolgálattételre.

* **Káplárból zászlós.** Új. Hankovics Ferencet, Hankovics Ferenc gyógyszerész fiát, aki jelenleg az orosz harcúterén küzd, soronkívül egyéves önkéntes káplárból zászlóssá léptették elő. A derék ifjú igen nehéz és veszedelmes körülmények között egy fontos hidat robbantott fel. Hősies bátorságáért nyerte el a zászlós rangot. Egyben kitüntetésre is előterjesztette parancsnoka a derék katonát.

* **Lukács Ödön címére.** Három nappal ezelőtt három nagyvárad ur család, (névszerint is hajlandók jelentkezni), elküldte családait a Sztaroveszky utcai városi boltba kenyérlisztért. A kisasszony azt mondta *nincs, kifogyott.* Másnap elküldték a lányokat a Széchényi-téri városi boltba, ott naponta reggel 8-tól 12-ig, délután 2-4-ig, este 5-től 7-ig. Sem számot, sem jó szót nem kaptak, ellenben mindennap azt mondták nekik, hogy *nincs, elfogyott.* Az egyik oszéd azt kérte gazdájától, M. gyógyszerésztől, hogy adjon neki ajánló levelet, akkor kap lisztet.

— Nem adok, mondta az önzertes gyógyszerész, hadd lássam, hogy bánnak egy polgárembrerrel vagy egy szegénnyel.

A kisasszony evett, kegyeket osztogatott, beengedett később jöveket, kiadott árukat, de e 3 család 3 nap alatt nem jutott liszthez. A közéletmezési hivatalnál azt mondják, van liszt a boltban. A boltokban azt felelik: *nincs liszt.* Mánjen panaszra. Most mit tegyenek a családok?

* **Kis adag kenyerek.** A járványkórház fertőtlenítő intézetének katonái eddig a katonaságtól kapták kenyereiket, éppen annyit, a mennyire szükségük volt. Később a város adott nekik kenyeret, 400 grammot naponta. Pár nappal ezelőtt a közéletmezési hivatal rendelkezéséből minden katona kapott 24 órára egy olyan kis karaj kenyeret, amelynek súlya legfeljebb 50-60 gramm lehet. Mayer László dr. tisztifőorvos erről sürgős jelentést tett a tanácsnak s kérte, hogy a nehéz munkát végző emberek rendszeres adagokat kapjanak, mert a fertőzések ellen csak így védekezhetik szervezetük.

* **Kolozsvári jogszigorítók Debrecenben vizsgálhatnak.** Értesitem a kolozsvári m. kir. tudományegyetemen végzett joghallgatókat és jogszigorítókat, hogy tekintettel a kolozsvári tudományegyetem székhelyén történt változott viszonyokra s az oda- és visszautazással járó nehézségekre, — a vallás- és közoktatásügyi m. kir. miniszter ur folyó évi szeptember hó 21-én 115.295. szám alatt kelt rendeletével úgy intézkedett, hogy azok a jogászok, kik a kolozsvári tudományegyetem jogi karán szigorlatra jelentkeztek, szigorlatot tettek, ott ismételő szigorlatra vagy pótszigorlatra utasítottak, további intézkedésig bármely hazai egyetemen s így a debreceni m. kir. tudományegyetem jogi karán is szigorlatra, pótszigorlatra vagy ismételő szigorlatra állhatnak, ha a kolozsvári tudományegyetem jogkari dékánjától kiállított bizonyítvánnyal (szigorlati bizonyítvány vagy más bizonyítvány) igazolják, hogy a kért szigorlatra való bocsátási joguk van. Egyben megengedte a miniszter ur, hogy azok a meghallgatók, akik a kolozsvári tud. egyetem bölcsészeti karára való felvételét elnyerték, vagy az államszámviteltannak ott való halgatására engedélyt nyertek, hogy tanulmányaik folytatása céljából más hazai egyetemre megfelelő karára beiratkozassanak. El beiratkozásra engedélyt október hó 6-ig az illetékes kari dékán, október 14-ig pedig az egyetem rektora adhat. Debrecen, 1916. szeptember hó 17-én. Dr. Láng Nándor e. i. rektor.

* Átvonuló menekültek Ugrán.

Az erdélyi menekültek egy csoportja Bihar-ugrán vonult át Békés megyébe. Háromszék megyéből való székelyek voltak, mintegy 180-190 székely, akik átvonulóban ott maradtak egy éjjelre a községben. A község összes lakossága nagy vendégszeretettel fogadta a menekülteket s alig terjedt el érkezésük híre a községben a lakosok egy-egy törsé összeharadtak temérdek élelmiszert:

kenyeret, hagymát, sóit, szalonnát, tojást, ki mit tudott hozni a igaz magyar vendégszeretettel vendégelték meg a szegény menekülteket, akiket az utra is elláttak minden szükségessel.

* **Főhívás a menekült papokhoz és tanítókhöz.** A Magyar Kurir jelenti: Mindazok az Erdély egyházmegyei papok, katolikus tanítók és kántortanítók, a kik eddig még az egyházmegyei hatóságnál nem jelentkeztek, azonnal jelentkeznek be tartózkodásuk helyét az egyházmegyei megbízottnál Budapesten, VII. Damjanich utca 50. Regnum Marianum.

* **A nyári időszámítás a MAV vonalain** szeptember hó 30-ról október hó 1-re hajló éjjeli egy órakor megszűnik s helyébe ismét a közép-európai időszámítás lép. Az időszámítás megváltozása következtében szeptember 30-ika 25 órából fog állani, mert az átmeneti éjjelen szeptember hó 30-ik napja október hó első napjának első óráját is magában fogja foglalni. Az átmeneti éjszakán tehát a 12 és 1 óra közötti idő kétszer fog szerepelni és pedig egyszer a nyári időszámítás szerint, másodszer az órák visszaigazítása folytán. — A jelenlegi menetrendek változatlanul érvényben maradnak és a vonatok a közép-európai időszámítás szerint továbbra is a menetrendekben kitüntetett időben fognak közlekedni. Az átmeneti éjszakán közlekedő valamennyi vonat az óraigazítást azon az állomáson vagy kitérőn fogja bevárni, amelyen a menetrend szerint, vagy később esetében tényleges közlekedéséhez mérten éjjeli egy óra előtt utoljára megáll, illetőleg megállás nélkül áthaladna. A menetrend szerint tartózkodás nélkül áthaladó vonatok e célból az illető állomáson megállítatnak.

* **A háromszéki alispán felhívása a háromszéki menekültekhez.** A menekültek elhelyezésére vonatkozólag a belügyminiszter rendelete már napokkal ezelőtt megállapította, hogy melyik vármegye menekültjei hol telepedjenek le. A rendeletnek azonban nem tettek eleget teljes mértékben. A menekülteknek e renitenskedése igen sok kellemetlenséget és zavart okoz, különösen az államszolgálat kiosztása körül. Most már az érdekelt vármegyék alispánjai fordulnak a menekültjeikhez. Így tegnap a háromszéki alispán Biharvármegye alispánja útján kéri az odaváló menekülteket, hogy Békésvármegyébe költözzenek át Biharvármegye területéről. Államszolgálat felhívás szerint csak azok kaphatnak, akik a hatóságilag kijelölt területen telepednek le. Más vármegye területén csakis engedély alapján telepedhetnek le menekültek.

* **A menekültek kijelentése.** Felhívom mindazon háztulajdonosokat és szál-lásadókat, hogy a náluk megszállt erdélyi menekülteket, akik már Nagyváradról átvonultak, hogy azokat halszedékitalanul jelentseék ki a bejelentőhivatalnál, mert ellenkező esetben ellenük a kihágási eljárás meg lesz indítva, illetve az 1879. évi 28. t. c. 19. § a alapján 100 koronáig terjedhető pénzbüntetéssel fognak sújtani. Nagyvárad, 1916. szeptember hó 28-án. Molnár István a bej. hiv. vezetője.

A kancellár beszéde.

A német birodalmi gyűlés.

Budapest, szept. 28. (Saját tudósítónk.) Beiktatott jelentés: A birodalmi gyűlés ma este telve képviselővel. A karzatok csakadéig telve. Diplomáciai karzaton a törökök nagykövete, a bolgár követ foglalnak helyet. Az udvari páholyok szintén megteltek.

Kempf elnök megnyitván az ülést, utórra felelt csendben szól Bethmann Holvög kancellár. Rámutatott, hogy mikor az olaszok megüzenték a háborút a monarchiának, a német követ elhagyta Rómát.

Megüzenték az olasz kormányt, hogy a magyarokkal és osztrákokkal való harcban német csapatokkal is foglalkozni. Ezután a német katonák egyesültek a magyar és osztrák bajtársakkal. Így következett be a tényleges hadiállapot. Forma szerinti hadüzenet, azonban nem következett be.

Olaszország nyilván visszariadt a gazdasági következményektől. Rómában ezt szerették volna, hogy a németek kezdjék meg a háborút.

Nekünk azonban nem volt okunk, hogy Olaszország játékát játsszuk. Az antant erőkédésnek Olaszország egy évig ellenállt, ekkor azonban erősen működött Anglia tüvelvélője. Mivel Olaszország háborúja angol szándék és angol pírztól függött, kértelen volt engedelmessé válni. Ehez hozzájárult Olaszország balkáni aspirációja, mely szerint oly területekre szeretné kiterjeszteni hatalmát, melyek Görögország érdekkörébe esnek.

Ezért küldött Szalonikibe expedíciót, hogy ebből teljeen ki ne rekedjen. Ez újból az olasz és német csapatok összeközésére vezetett Macedóniában. Így jött létre a nekünk küldött hadüzenet ezzel egyidőre. Románia is csatlakozott ellenségeinkhez. Romániában az öreg Károly király nem b oldogulhatott csatlakozási tervével Bratiansu-

val szemben, aki mindég antant barát volt. Károly király Róma árulása feletti lelki fájdalma folytán meghalván, Bratianu törekedett, hogy a legyőzött fél kárára gazdagítsa Romániát.

Lemberg eleste után semlegességet fogadott Oroszországnak, Przemysl eleste után pedig még jobban húzta az antanthoz. Gorlice után meghökent, de az orosz és a Somme offenzíva után elhatározta magát a vélt holttest kirablására. Kárpótlás kérdése most könnyebb volt, mert régebben Oroszország a szerbeknek is akart juttatni, most arra már nem kell tekintettel lenni. Utal a mostani román király és Bratianu fogadkozására a semlegesség szempontjából, ez azonban nem tévesztette meg. Oroszországnak bevonulással fenyegető ultimátuma előre megbeszélte játék volt. Katonailag és politikailag elszámolták magukat, mert számítottak Bulgária és Törökország elpártolására, de ezek a Dobrudzában rájuk cáfoltak. Utal a Somme csatára, ahol sem emberáldozattal, sem anyagáldozattal nem bírják áttörni a német frontot. Az orosz offenzíva ugyanígy eredménytelen.

Az antant balkáni tervai meghiúsultak. Rengeg háború tovább folyik, mert az antant területeket akar elragadni és bennünket megsemmisíteni. Védekező háborút folytatunk életünkért mondhatjuk, hogy készek vagyunk a békére, mert megtettük a magunkét. Arde az antant a békét gyalázatnak mondja. Anglia a legelkeseredettebb és legkorábbi ellenségünk, felkötendő lenne az az államférfi, aki kuzódra a háborút megővítő eszköz felhasználásától. A két éves harcok, küzdelmek, győzelmek után inkább mint valaha, tudjuk, egyetlen jelezenünk: kitartani. Győzni fogunk, mert az élelmezési viszonyaink megjavultak. Összeszorított fogakkal minden áldozatokra készen kitartunk és jövőnköt biztosítottuk.

*** A szesz zár alá vétele.** A hivatalos lap közli, hogy a pénzügyminiszter elrendelte az október 1 től kezdve termelt szesz mennyiség 40 százalékának zár alá vételét. A vállalatok eddig vállalt szállítási kötelezettségeiket csak 60 százalék erejéig kötelesek teljesíteni.

*** A menekültek állami segélye.** A menekültek államsegélye ügyében tegnap rendeletet küldött a belügyminiszter Fráter Barnabás alispánhoz. E szerint a menekülteknek feltétlenül ki kell adni az államsegélyt, ha arra jogos igényük van. Azok a menekültek azonban, akik hatósági közelítésben részesülnek, csakis annyi államsegélyre tarthatnak igényt, amennyi különbözet mutatkozik a közelítési költség és a megállapított teljes államsegély között.

*** Halálozás.** Id. Fodor Mihály uradalmi intőző élete 68. évében elhunyt. Temetése holnap, szombaton délelőtti 11 órakor megy végbe a biharmegyei közpórházból.

*** Utlevél osztály Nagyváradon.** Mióta Erdély nagy része hadszíntér lett, azóta az odaváló utazás csak megfelelő utlevellel lehetséges. Az utleveléket illetve katonai igazolványokat csak igen körülményes utánjárással lehetett megszerezni, még pedig nem is Nagyváradról, hanem Kolozsvárról. Ezen a bajon most segítette a katonai hatóság. Tegnap ugyanis a hadseregparancsnokság értesítette Miskolczy Ferenc

őispánt, hogy az Erdélybe utazni szándékozók részére Nagyváradon a kolozsvári honvéd kerületi parancsnokságtól Garliczy utca 10. szám alatt utlevelőszálaty létesített. A jövőben tehát az Erdélybe utazni szándékozókna minden utlevel ügyben oda kell fordulni.

*** Az erdélyi menekültek Biharmegyében.** Eddig Biharmegyében egyáltalán nem helyezték el menekülteket. Biharmegye körül minden vármegyében vannak menekültek, ugylátszik a menekültek elhelyezését irányító hatóság a mi vármegyénkben figyelembe vette az igen rossz természeti körülményeket és eddig azért nem helyezte itt el menekülteket. Most azonban változott az eddigi álláspont és Biharvármegye 4 járásában szintén helyeznek el hajéktalanul maradt menekülteket. Tegnap az alispánhoz átirat érkezett, a melyben arról értesítik, hogy a derecskei, érmihályfalvi, biharkeresztési és berettyóújfalusi járásokban szintén helyeznek el menekülteket. Az alispán az értesítés vétele után nyomban intézkedett, hogy a megérkező menekülteket megfelelő fogadatlásban részesítsék minden községben.

*** Adományok a menekülteknek.** Békefi Miklós püspökségi erdőmérnök Vasóhórl 20 koronát küldött szerkesztőségünkbe az erdélyi menekültek javára. Rendeltetési helyére juttatjuk.

*** Segélyt kell adni a hivatalnokoknak.** Weiss Ábrahám érmihályfalvi lakost Dobozy Kálmán főszolgabíró a háboru tartamára kisegítőnek alkalmazta. Weiss a minimális fizetésből nem tudott megélni és 200 korona drágasági pótléket kért. A kérelmet azonban elutasította a törvényhatóság. A vármegye határozata ellen felebbezést adott be Weiss a belügyminiszterhez. A felebbezést illetékes eljárás végett a vármegyéhez küldte le a miniszter. A megyeházára későn érkezett le a felebbezés, s elutasították. Weiss azonban tovább ment és ismét a miniszterhez folyamodott. A belügyminiszter tegnap küldte le intézkedését. E szerint utasítja a miniszter a vármegyét, hogy a felebbezést vegye ismét tárgyalás alá és a kérelmező részére nem drágasági pótlék, hanem segély címén szavazza meg a 200 koronát. A vármegyénél ez az első eset, hogy a miniszter segély megszavazására utasította a törvényhatóságot.

*** A beteg katonákat nem lehet hazaszállítani.** Felhivatalosan jelentik: Az utóbbi időben egyre gyakrabban fordulnak elő olyan esetek, hogy a hadműveleti területen levő egészségügyi intézetekhez kérelmek érkeznek aziránt, hogy betegeket vagy sebesülteket mögöttes országrészben levő kórházba szállíthassanak. A kérelemhez rendszerint valamely kórháznak az irását mellékelik arról, hogy az illető kórházban a beteg részére van hely. Az ilyen kérelem megengedhetetlen, mert egyrészt a sebesülés, vagy megbetegedés foka nem igazolja a mögöttes országrészbe való elszállítást, másrészt pedig a betegszállító vonatok elindításánál egyesek kívánságát nem lehet figyelembe venni.

*** Postatarifa változás a nemzetközi forgalomban.** A hivatalos lap közli, hogy a posta és táviráda igazgatósága következő tarifa változtatásokat hozta be a nemzetközi forgalomba: A Bulgáriába szülő levelek portója 20 grammig 15 fillér, azentul, minden további 20 grammért 5-5 fillérrel több. A nemzetközi csomagok biztosítási díja 300 frankonként (288 koronánként). Dániába, Luxemburgba és Németalföldre 15 fillér helyett 20 fillér, Norvégiaiba 25 fillér helyett 30 fillér, Schwábiaiba 10 fillérről 15 fillérré, Svédországba 15 fillérről 20 fillérré emelkedett.

*** A lapokban megjelent 62 drb sertés árverése a sertés hizaldában, kijelentjük, hogy a sertések nem Popovits Áshanáz, hanem Klein sertéskereskedő tulajdona.**

Fischer Ervin Zeneiskolája

Szalárdi-utca 21. sz.

Telefon 14-74.

Tanfolyam a polg. és felsőbb-leányiskolai énektanításra és képesítő oklevél megnyerére.

Őszi és téli ruhák, férfi öltönyök, felöltők, festőse és tisztítása. Függöny, kézimunka, ke-lengye neműek tisztítása. Fekete festés elsőrendű kivitelben.

HALTENBERGER VILMOS

kelmefestő, vegytisztító és gőzmosógógyárában Nagyvárad.

Gyár telefon sz. 34. Felvételi üzlet 14-60.

*** Menekült mint házgodnok, illetve beraktározási vállalat vezetője azonnal alkalmazást nyerhet. Jelentkezhetni a „Fekete Sas és Zöldfa” r. t. irodájában. (Sas passage 24. sz. lépcső I. e.**

Erdélyben kedvező a helyzet.

Keleti harctér. Budapest, szeptember 28. (Hivatalos.) Románia elleni harcban. A Tulusini hegyháton Petrosénytól nyugatra elkeseredett harcok. Nagyszebennél a helyzet kedvező. Román ellentámadások eredménytelenek maradtak. Erdély keleti harcvezetésén Székelyudvarhelytől és a Bistriciora magaslattól délre fekvő területen az előcsatározások még folynak.

Károly főherceg lovassági tábornok hadseregharcvonala. A hármass országhatártól délkeletre Kirlibabától északra Ludova vidékén és a Tati szorosától északra az ellenség ismét eredménytelen támadásba bocsátkozott. Lipnicadolnától délre német csapatok sikeresen előre törtek. 130 orosz foglyul esett 4 gépfegyver jutott zsákmányul. Terstyánszky vezérezredes hadseregénél Marwitz tábornok csapatai az egy hét előtt elvesztett és még az ellenség kezében maradt utolsó állásrészt is elkeseredett harcokban visszahódították. Az ellenség rendkívül súlyos veszteséget szenvedett. 41 tisz és 2800 főnyi legénység foglyul esett. Egy ágyut, 17 gépfegyvert zsákmányoltunk.

Olasz harctér. Budapest, szeptember 28. (Hivatalos.) Nincsen különösebb esemény.

Délkeleti harctér. Budapest, szeptember 28. (Hivatalos.) Albániában nincs ujság. *Hófer.*

Törökök Rigánál.

Bern, szeptember 28. A Temps pétervári tudósítója jelenti, hogy a rigai frontra nagyobb török haderő érkezett. Szerinte a törökök német parancsnokság alatt állnak és felszerelésük is teljesen német.

Katonai uralom Bukarestben.

Budapest, szeptember 28. (Saját tudósítónktól.) Stockholmból jelentik: Orosz lapok írják: Bukarest katonai parancsnoka elrendelte, hogy minden nyilvános helyet, vendéglőt, kávéházat és körhelyiségeket egyelőre bezárjanak, mert a közönség eme helyeken katonai események tárgyalásakor hazug, rosszindulatú híreket terjeszt. Birsevija Vjedomoszti megjegyzi, hogy a Bratianu kormány elnyomta a lapokat és most kénytelen ilyen rendszabályokhoz folyamodni, hogy a forrongó nép dühét megsabályozza. Az újabb parancsok megtiltják a lakosságnak, hogy az ablakok előtt álljanak. Állítólag a rendőrség listát állított egybe ama személyekről, akiknek a fővárost el kell hagyniuk. Közöttük vannak Mille Konstanti az Adeverul főszerkesztője, Marinescu ezredes és mások, akik eddig a legvadabb háboruspártiak voltak. Ugylátszik a kormány fél az előre bejelentett erőszakos miniszterbuktatástól.

Bukarest bombázása.

Budapest, szeptember 28. (Saját tudósítónktól.) Bukarestből jelentik: Tegnap délután öt ellenséges repülőgép jelent meg Bukarest felett. A repülőgépekről lezuhló bombák ötven embert megölték és száznál több embert megsebesítettek.

Az egész világ készíti a löszert az antantnak.

Bern, szeptember 27. A Temps a következőket írja: Azok a sikerek, melyeket a németek a háboru első évében elértek, kétségtelenül szervezethegységükhöz és a hadianyagban való bőségükhöz fűződnek. Nevezetesen a háboru másfél esztendeje alatt kellett megteremtünk olyan szervezetet, amin a németiség negyven esztendeig dolgozott. Még nagyobb a teljesítményünk a municiógyártás dolgában. Ma a francia hadiipar versenyez ezen a téren a német iparral. A háboru elején Németország hadianyagtermelése 4:1 arányban állott a szövetséges hatalmakéhoz, ma az arány 3:1

a mi javunkra. Az egész világ ipara a mi ágyunk éles torzát lövi municióval. Amerikában városok épültek a mi aranyunkból, amelyek municiót gyártanak nekünk s amit fürge flották hoznak át a tengeren. Egy rettentő szervezet dolgozik a mi szolgálatunkban: millió kéz dolgozik Németország vesztén. Mikor ezt a szédítő hálózatot látjuk, büszke bizakodás fogja el a szívünket. A számok mindent lenyűgöző ereje arra tanít minket, hogy biznunk kell a győzelemben. Nem látja Németország is most már, hogy az egész világgal áll szemben.

Összeomlott francia és angol támadás.

Berlin, szept. 28. A nagytábornoklás jelenti:

Nyugati harctér.

Az Ancre és a Somme között az angolok és franciák az eddigi tapasztalatokat csaknem felülmuló előkészítés után megismételték erős támadásaikat. A Pix fon Armans fon Hügel és Senk tábornokok parancsnoksága alatt álló rettenhetetlen gyalogyságunk, amelyet tűzérőségünk és repülőink támogattak, az arcvonal legnagyobb részén győzedelmesen visszaverte az ellenséget. Thiepvalnál és Buncourt-Lafayette felé keletre folyik az elkeseredett harc. Különösen a Mowal-Bouchavesnes vonalból indított támadások, amelyeket az ellenség, tekintet nélkül az első, teljesen meggyúsult rohamnál szenvedett véres veszteségére, este felé megismételt. A vonalunkba benyomult osztagokat azonnal kivetítettük. Rancourtól északnyugatra és Bouchavesnestől keletre kisebb állásrészekben az ellenség képes volt magát tartani. Repülőink tegnap 7 repülőgépet lőttek le, ebből 4-et a Somme vidékén. Egy kis ellenséges repülőraj, amely holland területről repült át és ugyanarra tért vissza, Alostól eredménytelenül megtámadta. Brüsszel ellen intézett angol bombatámadásnál 15 ház elpusztult, 13 belga meghalt, 28 megsebesült.

Megsemmisített szibériai hadtest.

Keleti harctér.

Lipót bajor herceg vezértábornagy harcvezetésénél. Az Ah mentén Rigától nyugatra valamint a Miasiol és a Naroc tó között könnyen visszavertünk gyenge orosz előretöréseket. Kontuyicai állásunknak a szeptember 22-iki jelentésben említett elvesztett részét tegnap Marwitz tábornok csapatai teljes sikerrel ellentámadással visszafoglalták és még azontul is sikereket vívtak ki. Az ellenségnek minden kísérlete, hogy visszavessen bennünket meggyúsult. Az orosz 4-ik szibériai hadtest csapataink jelentése szerint olyan veszteségeket szenvedett a melyek közeljárnak a hadtest megsemmisítéséhez. 41 tisz és 2800 főnyi legénység foglyul esett, egy ágyut és 17 géppuskát zsákmányoltunk.

Károly főherceg lovassági tábornok harcvezetésénél. Golv. Krasznoslesietől nyugatra (a Zlotolipa és Narajovka közt) állásunk megjavítása céljából vonalunkat előbbretoltuk. 130 orosz elögtünk 4 géppuskát zsákmányoltunk. Az ellentámadások eredménytelenek maradtak.

A Kárpátokban az ellenség különböző helyeken támadott, de visszavertük részben csak közelharc után. Kirlibabától északra még folynak az ellentámadások.

Erdélyi harctér.

Nagyszebennél eredményesen és makacsul folyik a harc.

Balkáni harctér.

Nincsen különösebb jelentőségű esemény. A legújabb támadásoktól még több helyen égi Bukarestre repülőink újból számos bombát dobtak.

Ludendorff, első főszállásmeister.

x Poloskairtó NOXIE biztos szer. Ára 1 korona 80 fillér. Kapható kizárólag Farkas István Apolló drogeriájában Rákóczi-ut 7/B.

*** Forolin** a legjobb és legbiztosabb toilette szer kéz-, láb- és hónalj izzadási ellen. Hüsit! Szagtalanít. Ára 1.50. Kapható Farkas István „Apolló” drogeriájában Nagyvárad, Rákóczi-ut 7/B.

ORSZÁGGYÜLÉS.

A képviselőház ülése.

Budapest, szept. 28.

Beöthy Pál elnök az ülést megnyitja. Első felszólaló *Matta Árpád*, aki erősen támadja a kormányt. Utána *Glosswein Sándor* beszélt.

Szabó István nagyatádi, a termelők álláspontját védi.

Két órákor az ülést megszakítják és négy órákor folytatják.

Szünet után *Eszterházy Mihály* gróf a földművelésügyi irányzatot kritizálja. Sürgeti az általános választójog kiterjesztését, nem csak az idehaza lévőkre, hanem a harotéren küzdőkre is. A hazatérőket úgy kell fogadni, hogy meg legyen az örömük és meg legyenek elégedve.

Abrahám Dezső a mesterséges árfelhajtásokról beszél. Itt oly magas árakat szednek az élelmi szerekért, amelyet másutt sehol sem tartják meg. Az áthágókat nem büntetik kellő szigorral. Kifogásolja, hogy a hadseregszállítók fel vannak mentve. Kérdezi miért nem teljesíthetnek azok is katonai szolgálatot.

Károlyi Mihály gróf és társai zárt ülést kérnek, amit az elnök elrendel.

Zárt ülés 8 óráig tartott. Utána nyílt ülésen az elnök megállapítja a holnapi napirendet. Holnap délután folytatják a vitát, mivel délelőtti koronaöri választás lesz.

Egy uradalmi intéző rémtette.

Pápa, szeptember 28.

A veszprémmegyei Lovászpataonán gróf *Eszterházy Pál* erdei uradalmának egyik elbocsájtott intézője, *Pozsgay Kálmán* abban a hiszemben, hogy állásából *Karhesz* segéd-tiszt, illetve *Siroky Ferenc* besugására mentették fel, kedden megleste *Karhesz* segéd-tisztet, amikor utóbbi lakásán egyedül tartózkodott. *Pozsgay* berontott hozzá és *browningjával* agyonlőtte.

A lövés zajára *Siroky* igazgató besietett és lekapta a falról *Karhesz* vadászfegyverét, hogy *Pozsgayt* ártalmatlanná tegye, *Pozsgay* azonban *Sirokyt* is agyonlőtte.

Ezután egyik kezében revolverrel, másikban vadászfegyverrel átszaladt a szemben levő lakására és a nála vendégségben levő *Marosy Jenőné* budapesti bankhivatalnok nejét lelőtte, majd ennek nevelőnjére sűtött fegyverét. A golyó a nevelő nő karját horzsolta, aki a padlásra menekült és onnan félelmében az utóára vetette magát, minek következtében karját törte.

Közben *Pozsgay* kinyitotta lakásának ablakát és vadászfegyverével a kocsijával éppen arra haladó *Matolitti István* gazdálkodóra lőtt, azonban a lövés nem talált. Bkkorra a faluban levő két esendőr *Pozsgay* házához rohant, bemenni azonban nem mertek, mert *Pozsgay* lelővéssel fenyegette őket.

Később megérkezett *Eszterházy Pál* gróf feleségével és kérelték *Pozsgayt*, hogy adja meg magát, *Pozsgay* azonban folyton kiabálta:

— Nem adom meg magam! Öngyilkos leszek, de még nincs elég lelki erőm hozzá! Éjszaka Pápáról megérkezett a esendőség *Füredy* járásbíróval és a házat körülvették. Előbb ki akarták éheztetni *Pozsgayt*, másnap délután azonban két órákor a járásbíró kiadta a rendeletet *Pozsgay* elfogatására, a esendőrök betörték az ajtót. Abban a pillanatban *Pozsgay* halantékába lőtt magának és szörnyethalt.

A hántott borsó maximális ára.

A hántott borsó előállítására, forgalomba hozatala és legmagasabb árának megállapítása ügyében rendeletet bocsátott ki a miniszter.

El szerint az iparvállalatok hántott borsót kizárólag a Haditermés Részvénytársaság által részükre e célból eladott borsóból állíthatnak elő, borsót csak alábbi meghatározott minőségű hántott borsófajtákra dolgozhatják fel és a hántott borsót kizárólag csak a Haditermés útján hozhatják forgalomba.

A korábban előállított hántott borsómennyiségeket úgy az előállító iparvállalatok, mint mások a jelen rendelettel megállapított legmagasabb áron 1916. évi október hó 31. napjáig értékesíthetik.

Száraz borsóból az egynemű korpa elvonása után hántott borsót (egész hasított, törött, fényezett, sárga és zöld borsót) a feldolgozás alá vett borsómennyiség összességének 75 százaléka erejéig kell előállítani.

Az előállító iparvállalat által a hántott borsóért követelhető legmagasabb ár a magyar szent korona országainak egész területén 106 korona.

A hántott borsó előállításánál visszamaradó korpa kizárólag a kormányrendelet intézkedéseinek megfelelően a Korpaközpont útján hozható forgalomba, legmagasabb ára 25 korona.

A rendelet egyéb részletei a városházán megtekinthetők.

Háborus délután

az erdélyi menekültek javára a Kath. Körben.

Megirtuk, hogy vasárnap, október 1-én a Vörös-Kereszt Jobbkéz osztályának védnökségével *Antalfy Margitka* a Kath. Kör negytermében háborus délutánt rendez, melyen városunk előkelő társadalmából többen fognak szerepelni.

A kitűnően megválasztott számok miandenesetre nagy közönséget fognak vonzani. A műsor a következő:

1. A nábob fia, Sas Edétől. Szavalja: *Haverland Gusztáv*.

2. Magyar szóló. Lejti: *Wendelburg Nusika*.

3. Hazaviszik a művésznő pongyoláját. Gábor Andortól. Előadják: *Rácz Mancika* és *Szabó Papi*.

4. Ének és tánc. Bemutatja: *Klein Magduska*.

5. Monológ. Előadja: *Kiss Kálmán*.

6. Szabó Papi táncszáma.

7. Drágaság van. Gábor Andortól. Előadják: *Rácz Mancika* és *Wendelburg Nusika*.

8. Stancák. Éneklő: *Antalfy Margitka*. Belépti jegyek holnaptól kezdve kapják, ülőhely 1 K, karzatjegy és állóhely 60 fillér. Felfizetéseket a rendezőség, tekintettel a jótékony célra, köszönettel nyugtázza.

* **Egy gépiró kisasszony** azonnali belépésre Kerestetik. Komlós Testvérek Zöldfa-utca.

Rét év eredményes munkássága.

Aki megkereste a fizetését.

Mivel az állam rátette a kezét az egyes adókra s azokat emeli, a városnak csak a közvetett adók behozatala és emelése maradt. Uj adóforrásokra is van szükség s ez irányban a megfelelő javaslatokat *Juricskay Barnabás* pénzügyi tanácsos most készíti.

A városnak van ezidőszerint két millió és ötszázötvenezer korona függő kölcsöne budapesti és nagyváradai pénzügyintézeteknél. Ezt is konvertálni kell, hogy a terhek viselésében a jövő nemzedék is részt vegyen.

A tanács ezzel a kérdéssel foglalkozott s megbizta a polgármestert, hogy a pénzügyintézetekkel lépjen érintkezésbe. *Juricskay Barnabás* tanácsos már előzőleg tárgyalt ezekkel az intézetekkel s jeleltékenny kedvezményeket ért el, amelyek a benyújtandó ajánlatokban fognak visszatükröződni s amelyek 20.000 koronát tesznek évente, ötven év alatt tehát egy millió koronát.

A közvetett adók, vámok, helypénzek így emelkedtek, mióta (2 év óta) *Juricskay Barnabás* vezeti a pénzügyi osztályt:

Pezsgőboradó	40.000 K
Rendőri felügyeleti díj	15.000 K
Behozatali vám	53.000 K
Vásártéri helypénz	33.000 K
Kövezetvámalap	60.000 K
Szikviz, ásványvizadó	25.000 K
Összesen	226.000 K

Juricskay Barnabás két év óta emellett a hadisegélyezés nehéz munkáját végzi redukált személyzettel. Nincs fogalmazója sem, mert egy menekült tanárt vett maga mellé. Elég nagy és érdemes munkát végzett, hogy erről megemlékezzünk, kikereszte a fizetését bőven egész életére.

S emellett egy előkelő gesztussal elutasította a hadisegélyező hivatal vezetéséért közgyűlésileg felajánlott jutalmazást. Sem neki, sem személyzetének nem szabad megengedni, hogy az elismerésnek ezen formája elől legközelebb kitérjen.

* **A Katholikus Karitás háborus jótékonykodása.** A M. K. jelenti: A Katholikus Karitás tegnap este *Rott Nándor* praelátus kanonok elnöklésével ülést tartott, amelyen *Siposs István* titkár beszámolt a Karitásnak az elmúlt két évben végzett hadi jótékonykodásáról. A Karitás nagyszabású és áldozatos munkáját a következő főbb adatok világítják meg: Hadbavonultak meleg ruhájára és hozzávalóira 20.815 korona 69 fillér, beteg katonák számára szükséges tárgyakra és a katonák karácsonyi megajándékozására 16.354 korona 33 fillér, hadbavonultak gyermekeinek napközi otthonokban való élelmezésére 50.699 korona 65 fillér, fólruházásukra 7.504 kor. 40 fillér, egyesek segítésére pedig 1686 kor. 30 fillért fordított. Hadbavonultak feleségeinek vatrási munkadíjra kifizetett 201.500 kor. 92 fillért, kórházainak pedig 102.092 kor. 17 fillér értékben ágy és fűtőanyag és más egyéb ruhaneműt adott. A szegényebb néposztálynak 1915. októberétől 1916. áprilisig 359.625 kiló élelmiszert (burgonya, bab, zöldség, hagyma, alma stb.) juttatott. Hat napközi otthonában a háboru kezdete óta állandóan 300 gyermeket élelmez. Foglalkoztatásban átlag 500 asszony keresi meg kenyerét. Az erdélyi menekültek segítése nagy arányban folyamatban van. Az ülés résztvevői köszönetet mondtak a vezetőségnek fáradhatatlan munkásságáért.

Az árpakása előállítására és forgalombahozatala.

A magyar kir. miniszterium az árpagyöngy előállítására, forgalombahozatala és legmagasabb árának megállapítása tárgyában rendeletet bocsátott ki.

E rendelet szerinti árpagyöngy gyártás céljára beszerzett árpából az iparvállalatok csak az alábbi bekezdésben foglalt árpagyöngy fajtákat állíthatják elő és azokat kizárólag a Haditermék utján hozzátják forgalomba. Az eddig előállított árpagyöngy mennyiségek az alább közölt legmagasabb áron az eddigi módon csakis 1916. évi október hó 31. napjáig értékesíthetők.

Árpagyöngy előállításánál takarmányliszt-előállítás tilos és az egynemű korpaelvonása után, mely magában foglalja a feldolgozás közben nyert lisztet, valamint a hulladékokat is, 100 kg. hektoliterenként 64 kg. os vagy ennél kisebb súlyminőségű árpából 62 kg. árpagyöngyöt kell előállítani és pedig a következő fajtákban:

1. finom (leves) árpagyöngyöt, mely nem lehet durvább az eddigelő 3-as számjelzéssel forgalomba hozott árpagyöngynél, a feldolgozás alá vett árpamennyiség összsúlyának legfeljebb 5 százaléka erejéig.

2. közönséges (főzelék) árpagyöngyöt mely megfelel az eddigi 10-es számjelzéssel forgalomba hozott árpagyöngynek,

továbbá árpátörmelékét és pedig a két utóbbi fajtát együttesen a feldolgozás alá vett árpamennyiség összsúlyának további 57 százaléka erejéig.

Ha az árpa hektoliterjének sulya (minőségi sulya) (64 kg.nál nagyobb, az iparvállalat — 66 kg. hektoliter sulyig bezárólag) a hektoliter sulykülönbsözetnek minden egyes teljes kilogrammjá után egy kilogrammal több közönséges (főzelék) árpagyöngyöt és ennek megfelelően kevesebb korpát állíthat elő mint a 2. § ban meg van alapítva.

A jelen rendelet értelmében előállított árpagyöngy-fajtákat akár zsákokban, akár egyéb zárt csomagolásban mindenkor csak az árpagyöngyfajtáknak feltüntetése mellett szabad áruba bocsátani.

Az előállító iparvállalat által a jelen rendelet 2. § ában megállapított árpagyöngyfajtákért követelhető legmagasabb ár a magyar szent korona országainak egész területén finom árpagyöngyre nézve 105 korona, közönséges árpagyöngyre és törmelékre nézve 72 korona.

A jelen rendelettel megállapított legmagasabb árakat, melyek magukban foglalják a rakodóállomáshoz való szállítás költségét is, métermázsánként (100 kg.) tiszta sulyra, zsák nélkül és készpénzfizetés mellett történt eladás esetére kell érteni. A legmagasabb ár zsák nélkül lévén értendő, az eladó a zsák sulyát az eladott árpagyöngy sulyába nem számíthatja be.

Az eladó az általa szolgáltatott zsák árát külön felszámíthatja. A zsákkért felszámítható legmagasabb ár a kereskedelemügyi miniszter rendelettel szabályozható.

A vételár hitellezése esetében a megállapított legmagasabb áron felül követelhető kamatnak kamatlába legfeljebb 2 százalékkal haladhatja meg az Osztrák-Magyar Banknak az ügylet megkötésekor érvényben állott váltóösszeváltási kamatlábat.

A rendelet többi intézkedése a rendőrségnél megtekinthető.

* **Gyönyörű rózsás arc** a nő legszébb díszje. Az első ránc a szép asszony első igazi bánata. Adjunk tehát neki módot hogy eltüntethesse. Elég ha a megbeszélhetetlen Y-PO krém és szappant használja melytől a bőr visszanyeri ruganyosságát eltünteti a ráncokat, szeplőket, mitesereket, májfoltokat, pattanásokat és bőr vörösséget. Ára 250 K. Kapható: Farkas István "Apolló" drogeriájában Nagyvárad, Rákóczi-ut 7/B. Rimánóczy palota.

* **Ecet** készítéséhez alkalmas garantált vegytiszta **ecetsav** kapható Farkas István Apolló drogeriájában. Nagyvárad, Rákóczi-ut 7/B. Telefon 13-02.

* **Felhívjuk a közönség figyelmét** a „Hófehérke” harisnya áruház mai számukban közölt hirdetésére.

SZÍNHÁZ

Heti műsor:

Pénteken: Mágus Miska.
Szombaton: Névtelen asszony.
Vasárnap délután: Legénybucsu.
Vasárnap este: Katonadolog.

A Mágus Miska ma, pénteken este a már ismert szereposztásban kerül színre.

A Névtelen asszony. Bisson ki-tűnő drámája, amelyet a múlt héten mutatott be a színház drámai együttese, nagy tetszést aratott és a maga izgalmas eseményével egyszerre meghódította a közönséget. A Névtelen asszonyt a színház szombaton estére tüzte játékrandijére és az előadás iránt oly érdeklődés nyilvánul, hogy a jegyek nagyrésze máris elővételben kelt el.

Katonadolog. Mint színházi nyelven mondani szokták: a Katonadolog már készen áll! Ez annyit jelent, hogy ennek a kedvelt operettnek a vasárnap estére kitűzött előadását, akár már ma meglehetne tartani. A helyszereplők: Kovács Mártha, Vigh Manci, Szabai Margit, T. Pogány Janka, valamint a szereplő színészek újak és régiük egyaránt kitűnő fognak nyújtani ennek a szépségű, nagyszabású táncos operettnek a vasárnap esti előadásán.

A Legénybucsu a közönségnek ez a kedvenc operettje, amely az ideit repriz alkalmával az új szereposztásban is nagy sikert aratott, vasárnap délután félhelyárral kerül színre.

APOLLÓ mozgó- színház	Péntek.
	Hoffman meséi.
	Film. opera 4 felv.
Előadások kezdete: Szombaton, vasárnap és ünnepnapon 8 órákor és hétköznapokon fél 7-kor.	

IRODALOM

Uj Idők. A legújabb számban a művészi fényképek a négy világrész minden érdekese, háborús epizódját bemutatják. Uj regénye Bíró Lajos műve: Donjuan halála. A fordított regény Patruz Leo és Frank Pál műve: A mangófa csodája. Ott találjuk még Csathó Kálmán: Ibolyka című elbeszélését, Molnár Jenő: Többé nem avatkozom bele című novelláját és az idegen írók rovatóban Arkadij Avercsenko Az apostol című humorizációját. Képek a fényezés elleni liga divatkiállításáról, a magyar katonanótákról, Farkas Imre, Franyó Zoltán, Szász Piroska versei tartalmát még a lap szövegrészét. A harctéri felvételek között ott találjuk a tatrakáni romokon álló I. Ferdinánd bolgár cárt, a huszárokon szemlét tartó trónörökös, a román és nyugati harctér érdekes képsit, valamint Mühibeck Károly vidám fejleceit stb. Az Uj Idők szerkesztősége és kiadóhivatala Budapest, Andrássy-ut 16 sz. Előfizetési ár egész évre husz, félévre tíz, negyedévre öt korona.

TANÜGY

A nagyvárad **Orsolya-rendi felső leányiskola és leánygimnázium** első évfolyamának ünnepélyes megnyitása szeptember hó 30 án (szombaton) délelőtt 9 órákor lesz. A tanügy iránt érdeklődőket szívesen látjuk.

Főszerkesztő: **Dr. KRÜGER ALADÁR** Felelős szerkesztő: **Dr. PAPP KÁROLY**

HETI ÁRJEGYZÉK.

Teás készlet aranyozás-sal 6 személyre	6 kor.
Kávés készlet aranyozás-sal 6 személyre	6 "
Feketekávés készlet tálca-val Roccoco 6 személyre	6 "
Mosdó készlet finom fayence	8 "
Ebédülő készlet aranyozással 6 személyre	24 "
Függő lámpa csigás felszerelve	16 "
Befőttes készlet kristály üvegből 6 személyre	4 "
Gyümölcs készlet majolika 6 személyre	4 "
China ezüst czukortartó 6 személyre	5 "

KÉPKERETEZÉS

izlésesen elkészítve.

ABLAK ÜVEGEZÉS

pontosan előnyös árakban lesznek készítve.

KOMLÓS TESTVÉREK

azelőtt Heller Testvérek

Uveg, porcellán, lámpa áru és konyha felszerelési áruk nagykereskedése.

Nagyvárad, Zöldfa-utca 13. sz.

Telefonszám 372.

Harisnya, tricó, keztyü.

Svetterek, kabátok, lélekmelegítők, valamint az összes kötött ruházatok, legjobb és legolcsóbb beszerzési helye

Hungária Harisnyaáruház

Sas Passage főbejárónál.

Kéretik cégünket összenemtévesztetni

IZSÁK LIDIA
elsőrendű fűzőszalon

Nagyvárad,

Park-szálloda

Nagy Sándor-u. 1.

életében.

Fűzőket a legelső divat szerint 2 óra alatt elkészítünk, kész fűzőkben egyenes tartók, melltartók és haskötőkben nagy választék. Fűzőket választás végett vidékre is küldünk, tisztításokat és javításokat pontosan elkészítünk. Szigligeti színház művésznőinek egyedüli szállítója.

Telefon: 11-53.

5504-1916. eln. sz.

Hirdetmény.

Felhívom a Nagyváradon tartózkodó összes erdélyi menekülteket, hogy mindazok akik eddig még nem jelentkeztek, összehajtsák végül a bejelentő hivatalnál (Város háza, rendőrség II. em. 19. számú ajtó) haladéktalanul jelentkezzenek.

Egy idejűleg tudomására hozom a menekülteknek, hogy mindazok, akik valamely hozzátartozójuk kolléte iránt érdeklődnek, forduljanak kérdézősködésükkel a magyar szent korona országai Vörös Kereszt egyesület tudósító irodájához Budapesten, Váci utca 38. sz., amely iroda a romániai betörés következtében menekült lakoságot nyilvántartja és az érdeklődő hozzátartozókat azonnal értesíti.

Nagyvárad, 1916. évi szeptember 16.

Rimler Károly s. k.
polgármester.

Eladó.

A Tiszakálmán-tér 19. sz. ház kitűnő hely, jól jövedelmező épület. Ajánlatok ugyanott tehetők.

Vas és rézágak

afrik és lószőrmatracok, amerikai és sodrony-ágybetétek: összehajtos ágyak eredeti gyári áron kaphatók

Tátray Sándor

r-t.-nál Körös-utca 11.

Telefon szám: 558

Uj üzlet! Uj üzlet!
MEGNYILT

A „Hófehérke“ harisnya-áruház
Szt. László-tér, Saspalota. Drogériamellett

Nagy harisnya hét!
Árjegyzék.

Szám.	Árak páronként.
Selejtes florió harisnyareklamár K 176	
908 flor női harisnya „Hófehérke“	2 50
811 térd „ „ „ „	2 80
305 „ „ „ „	2 96
307 „ „ „ „	3 60
298 „ Tráma selyem „ „	4 20
Selejtes pamut férfi „ „	0 84
„ „ „ „	0 96
672 gyöngyörű divat csikkal „ „	1 25
284 l. flor anyagból „Hófehérke“ „ „	1 80

Jó minőségű patentgyermek harisnya.

szám	1.	2.	3.	4.	5.	6.
K —90	1 10	1 30	1 50	1 70	1 90	
	7.	8.	9.	10.	11.	12.
	2 10	2 30	2 50	2 70	2 90	3 10

Állardó nagy raktár kötött sport cikkekben, gyapju férfi, nő és gyermek kabátokban és szettegekben, kiztyükben és lélekmelegítőkből óriási választék.

Vigyázzon a „Hófehérke“ védjegyre és cédre.

OLCSÓ SZÉN!

1 mm. almamezői barnaszén házhoz szállítva 450 K. Legkisebb szállítható mennyiség 8 vagy 10 mm

Megrendelhető

Menyhért Szénbánya

Városi irodájában, Kertész u. 11. sz. (Hajótér villamosmegálló mellett) !! Telefonszám: 10-85. !!

Általános Takarékpénztár Részvénytársaság

Nagyvárad, Bémer-tér 2.

Befizetett részvénytőke: 1,000.000 korona.

Elfogad betéteket 5 százalékos kamatozásra a betét napjától számítva. — Leszámitol váltókat — Engedélyez előnyös feltételek mellett jelzálogkölcsonöket törlesztésekre. Előleget ad értékpapírokra

Az Erzsébetligeten lévő **4 uj földszintes** házban két és három szobás lakások kiadók. (Püspöki residenciamellett)

Értekezni lehet a 3. épületben lakó ház mesternél, vagy Incze irodában Bémer-tér 3.

Gazdasági és Iparbank Részvénytársaság

Nagyvárad, Szent László-tér 2. sz.

Alaptőke: 3,010.000 korona. Tartalék alap: 600.000 kor.

Elfogad betéteket takarékpénztári könyvecskékre és folyószámlára. — Leszámitol váltókat. — Előleget nyújt értékpapírokra. Kölcsonöket ad telekkönyvezett ingatlanokra rövidebb és hosszabb időre. Valamint törlesztéses jelzálogkölcsonöket is engedélyez.

Bővebb felvilágosítást az intézet nyújt.

Talp, talphulladék, talp-pótlóanyag és bőrhulladék üzletem,

katonáskodásom miatt, lakásomon folytatom! Kérem t. vevőim további szives pártfogását

STERN MIKLÓS

Nagyvárad, Péter-u. 1/A.

(Bejárat a Sztaroveczky-utca felől, az inasotthon mellett.)

Beraktározás.

Beraktározási helyiségünkben ugy kisebb, mint nagyobb terjedelmű tárgyak szobabútorok fülkékben beraktározásra elfogadtatnak. Termények beraktározására való ezaráz pincék, továbbá boros pincék, istállók és kocsiszinek állanak rendelkezésre. A beraktározott tárgyakat tűz és betörés ellen biztosítjuk.

Beraktározási ár hetenként és négyzetméterenként 1 korona.

Fekete Sas és Zöldfa Rész.-Társ. beraktározási osztálya.

Iroda: Sas-passaige, 24. sz. lépcső. Telefon 1400.